

ARNHEMSCHE

COURANT.

Dingsdag

5 November.

Strekking van het Handelsblad.

Sinds eenige dagen begint het *Handelsblad* lofredenen op zich zelf. Donderdag stelde het zich eenvoudig voor als de waarheid die in het midden lag, miskend en aangevallen door alle partijen, — *arm Handelsblad!* en zaterdag geeft het een artikel over zijne strekking, waarbij het publiek overreed moet worden dat het *Handelsblad* onafhankelijk is.

En waarom zou het *Handelsblad* ook niet eens over zijne strekking en onafhankelijkheid spreken? Er zijn misschien wel voorbeelden, *pirrar* of *absops*, van windwijzers, die filosofeerden over hunne strekking en hoogden op onafhankelijkheid.

Doch men zij billijk, men versta het *Handelsblad* gelijk het verstaan kan worden. Onder zijne onafhankelijkheid zal het bedoelen dat het niet ter beschikking staat van het ministerie; en wij gelooven werkelijk dat het *Handelsblad* niet altijd ter beschikking van het ministerie staat.

Het hoordpunt van het *Handelsblad* is niet het ministerie, maar de beurs. Het *Handelsblad* is geen politiek blad, geen partij-blad, het is een geldblad. Geld te winnen is zijn doel; en dit doet bereikt het tot nog toe zeer wel.

Nooit poogde het *Handelsblad* de publieke opinie voor te lichten of te veredelen; die te vleijen was voordeliger. *Obsequium amicis, veritas odium parit.*

Als de groote menigte, die bij den dag oordeelt, omtrent eenig punt in oppositie was met de regering, was ook het *Handelsblad* in oppositie met de regering. Als de beurs zich angstig maakte voor maatregelen der regering, zag men ook het *Handelsblad* beangst. Werden de egoïstische belangen der speculanten bedreigd, dan knorde het *Handelsblad*. Dit alles weet het oplettend en met doorzicht begaafde gedeelte des publieks reeds lang; en daarom acht niemand het *Handelsblad*, maar ziet iedereen het dagelijks in, om te weten hoe heden de massa of de beurs gestemd is; gelijk men des morgens naar den onafhankelijken windwijzer ziet, om te berekenen welk weder men zal hebben.

Toen de 24 artikelen voorgesteld werden, was de menigte tegen dezelve gestemd, de opgewondenheid tegen België was nog groot; men kon zich nog niet in de harde noodzakelijkheid schikken. De *Standaard* evenwel en de *Arnhemse Courant*, het hof der natie boven eene kortstondige populariteit stellende, rieden de aanneming der 24 artikelen aan. Het *Handelsblad* schreef naar den zin der onvriendelijke menigte, en verzette zich tegen de aanneming der 24 artikelen. Het *Handelsblad* won daarbij eene menigte geabonneerden.

Doch de *Arnhemse Courant* hield aan, en allengs drong de waarheid meer en meer door. De algemeene opinie veranderde. Men gevoelde eindelijk dat het *status quo* verderfelijker was; toen sloeg het *Handelsblad* om, en schaarde zich onder de bestrijders van het volhardingsstelsel. De wind was omgedraaid.

Nu verklaart, in het voorjaar van 1838, de regering eensklaps dat zij de 24 artikelen aannemen wil. De menigte, wier eigenschap het is, ligt te vertrouwen, juichte de regering toe. Het *Handelsblad* schaarde zich weder aan de zijde der regering.

De *Arnhemse Courant* daarentegen, bewust dat er vooral in Nederland eenig onderscheid bestaat tusschen zeggen en doen, de *Arnhemse Courant*, die verscheidene ministeriële beloften had bijgebracht, welke onvervuld waren gebleven, was niet zoo licht bevredigd. Zij vond het vreemd dat de regering, die zes jaren lang de 24 artikelen had geweigerd, dezelve nu plotseling zou willen aannemen; dat dezelfde minister, die deze voorwaarden verderfelijker had verklaard, nu de hand zou leenen tot onderteekening derzelve. *Niets is den menschen nuttiger, zeide zij, dan een verstandig wantrouwen.* De *Arnhemse Courant* bleef op waarborgen aandringen dat de verklaring der regering spoediger verwezenlijkt worden zou, dan menige andere ministeriële verklaring.

Maar de oppositie der *Arnhemse Courant* was niet, als de kortstondige oppositie des *Handelsblads*, alleenlijk gerigt geweest tegen het *status quo*, waarbij de regering wilde volhardden. De oppositie der *Arnhemse Courant* was hoofdzakelijk gerigt tegen het vaderlijke regeringstelsel, hetwelk men, in strijd met de constitutie des lands, meer en meer doorzette, en verder vestigen wil. Volgens de *Arnhemse Courant* versmoort dit regeringstelsel den vrijzinnigen geest der natie, verlamt het hare krachten, en verdort het hare middelen van bestaan, als de drukkende najaarsmist het nog tierig groen der boomen. De *Arnhemse Courant* verfoeit het vaderlijke regeringstelsel; zij erkent dezelfs bevoegdheid niet in Nederland; en zal het bestrijden tot dat het opgegeven wordt. Volgens

het *Handelsblad* zou men misschien nog onafhankelijker bladen, in Nederland tusschen de *Arnhemse Courant* koning WILLEM. Volgens de bladen der eerste soort, en inzonderheid volgens het *Handelsblad*, hetwelk durfde beweren dat de grondwet geen contract was, is het de koning die de grondwet tot grondwet maakt; volgens de *Arnhemse Courant* is het de grondwet, die den koning maakt tot koning. Volgens de dagbladen der eerste soort zou het voldoende zijn dat de koning roegde naar zijne beste meening; volgens de *Arnhemse Courant* moet hij roegen naar de wet. Volgens de bladen der eerste soort mogen er eeden naar eene individuele meening worden opgevat; volgens de *Arnhemse Courant* moet men zich hetzijde van dezelve houden. In het oog der eerstgemelde bladen kan er geen schooner beeld voor een natie en hare regering bestaan dan eene klok met hare kiekens; de *Arnhemse Courant* wil daartoe geene menschen verlaagd zien, maar hervindt in het verbond tusschen het vrije volk en den vorst, dien het zich koos, nagenoeg den huldigungs-eed van het oud Arragonië, toen het nog vol kracht was en leven, en geene vaderlijke regeringen getarscht had: *Nos, que valemos tanto como vos, os hazemos nuestro rey y senior, con tal que nos guardays nuestros fueros y libertades; y si No, No.* (1).

EGYPTE.

Alexandrië, 6 oct. Van de Turksche vloot zijn reeds 2000 man gestorven, en 1600 liggen in de hospitalen.

TURKIJE.

Londen, 23 oct. De dépêches van den admiraal *Stapford*, gisteren bij de Engelsche regering ontvangen, moeten van groot belang zijn. Ruslands handelwijze in het Oostersche vraagstuk heeft bij Engeland, Frankrijk en Oostenrijk innige afkeuring gevonden (*a strong feeling of disapprobation*). Eene krachtige demonstratie waaraan Engeland deel neemt, zal eertlang in deze zaak plaats hebben. (*Standard.*)

Wenen, 26 oct. Men gelooft hier dat er van alle diplomatische maatregelen betrekkelijk de Oostersche aangelegenheden zal afgezien worden; de Porte zal alleen onderhandelen en met *Mehemed Ali* eene overeenkomst sluiten. Zoo zou *Mehemed* ook Syrië kunnen erlangen, hoewel dit niet door allen gaarne zou worden gezien. (*Pr. St. Z.*)

RUSLAND en POLEN.

Breslau, 25 oct. De pogingen welke men aanwendt om de laatste voorvallen in het korps van *Geismar* als verdicht voor te stellen, brengen het tegendeel te weeg van hetgeen er mede beoogd werd. De overtuiging dat die voorvallen zeer beduidend waren, is hier algemeen verspreid, en heeft thans door de onverwachte terugkeering van den grootvorst, midden op zijne reis naar Warschau, nog meer kracht gekregen. Het korps van den generaal *Geismar* bestaat of bestond bijna geheel uit Russen; slechts weinige Polen waren er onder verstrooid. (*L. A. Z.*)

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Stockholm, 22 oct. Volgens de *Statstidning* is het staats-grootboek voor het jaar 1837 met een voordelig saldo van 931,420 rijkd. banco gesloten.

ITALIE.

Napels, 15 oct. De voordeelen der stoomvaart inziende, heeft er zich eindelijk ook te Palermo eene maatschappij gevormd, die twee stoomboten van 120 paardenkracht aankoopt wil, om daarmede voorloopig de gemeenschap tusschen de hoofdplaatsen van het koninkrijk Napels en Sicilië te onderhouden, en, ingeval van gunstige uitkomsten, de onderneming ook tot vreemde plaatsen uit te strekken. (*Pr. St. Z.*)

Turin, 22 oct. Ons dagblad meldt dat H. M. de keizerin van Rusland aan H. M. de koningin van Sardinië de Katharine-orde, door den Russischen gezant, den heer v. *Kakoschkin*, heeft doen overhandigen. (*Pr. St. Z.*)

DUITSCHLAND.

Hannover, 25 oct. Mag men de berigten gelooven, die tegenwoordig veelvoudig het onderwerp der gesprekken uitmaken, zoo zou nopens de vraag der ontbinding of niet-ontbinding van de verdragde standenverandering in het kabinet nog niets besloten zijn; zelfs beweert men, dat de gevoelens der verschillende leden van het kabinet dienaangaande zeer uiteenloopen. (*Kamb. C.*)

(1) » Vijf, die zoo goed zijn als gij, trachten, koning en heer, mits gij onze wetten en vrijheden eerbiedigt, en zoo lang niet. — Eed der Cortes van Arragon; zie ANTONIO PERAZ, *Obras y Relaciones*, pag. 143. edit. 1831.

PRUISSEN.

Berlijn, 20 oct. Eenige dagen geleden heeft er hier een zonderlinge zelfmoord plaats gehad. Een gewezen officier, later schrijver in wetenschappelijke vakken, de heer S. . . , die in zeer bekrompen omstandigheden verkeerde, screef aan onze politie-overheid eenen zeer duidelijken en bedaarden brief, waarin hij mededeelde het voornemen te hebben om zich het leven te benemen, vermits hij zich niet langer onderhouden kon. Hij gaf ten nauwkeurigste alle omstandigheden op, die er bij zijne handeling vooryallen zouden, en tevens de plaats waar men hem vinden zou. Beheredeneerde bedaardheid van den brief, die van eene mannelijke kracht en koelbloedigheid bij het wanhoopig besluit getuigt, heeft diepen indruk gemaakt. De ongelukkige heeft de daad werkelijk volbragt en is volkomen overeenkomstig de door hem opgegevene omstandigheden gevonden.

(P. A. Z.)

ENGELAND.

Londen, 20 oct. Gisteren had men hier het bericht ontvangen, dat het krediet van twee miljoen ponden steeling op Parijs, ten behoeve der bank van Engeland, reeds geheel opgebruikt was. Heden melden de brieven uit Parijs, dat een lid van het huis *Baring & Co* zich aldaar bevond, met het doel om verdere schikkingen te maken met de vereeniging van bankiers, die de oorspronkelijke kredieten geopend hadden. Men weet intusschen nog niet of deze schikkingen alleen betrekking hebben tot eene verlenging van het eerste krediet, dan wel of het zich tot vier miljoen zal uitstrekken, ten einde aldus aan de bank bij voortdurend de heerschappij over den buitenlandschen wissel te verzekeren.

De tijdingen uit Lissabon loopen tot 21 dezer. Bezelve worden als ongunstig beschouwd en hebben eene daling in de Portugesche fondsen ter beurze van heden te weeg gebracht. Men gelooft dat de Cortes vroeger dan gewoonlijk zouden worden bijeengeroepen, ten einde de financiële aangelegenheden des lands te onderzoeken, en inzonderheid om te beraadslagen over het al dan niet doelmatige om de nieuwe schikkingen tot conversie der buitenlandsche schuld, zoo als die door den baron *de Lagos* is voorgesteld, aan te nemen.

Londen, 31 oct. De *Spectator* klaagt over het betredenswaardige toedien van der zelfmoorden in Engeland. »Men kan» voegt hij er bij » zich nauwelijks van de overtuiging vrijwaren, dat dit beklagelijk verschijnsel nieuwe en buitengewone oorzaken van maatschappelijk verderf te openen geeft. Eene van oudsher tot ons voortgeplante liefdevolle meewarigheid stelt wel de meeste zelfmoorden op rekening van verstandsverbijstering; doch men mag niet uit het oog verliezen, dat onder denzelfden zelfmoorden nauwelijks één uit de krankzinnigheid, als deszelfs bron, ontspringt, maar dat deze slechts het voortlig van het laatste besluit is. De grond-oorzaak van den zelfmoord, waar hij in eenig land als ware het epidemisch voorkomt, moet — men denke aan de tijden van Rome's en Griekenlands verval — in den zedelijken en maatschappelijken toestand eens volks gezocht worden; de zaak hangt, men beschouwe haar zoo men wil, met staatkunde en regering te zamen. Met zekerheid mag men beweren, dat geen mensch te overleven wenscht, die de middelen tot veraangenaming des levens bezit; doch, waar het leven ondragelijk wordt, daar moet » in den staat iets kankerends zijn.» Onder de hoofdoorzaken van zelfmoord laten zich optellen: armoede, trotschheid, zwartalligheid en de driften en hartstogten, die met het gemis van malinging in de menschelijke ziel, dat is met het gemis van opvoeding en zedelijke recht te zamen hangen. Geen dezer kwalen kan in een land heerschen, zonder dat regering en wetgeving, positief of negatief, daarin betrokken zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 31 oct. Gisteren zijn hier door de politie vele huiszoekingen gedaan en onderscheidene personen in verzekerde bewaring genomen, bij welke meer of minder aanzienlijke hoeveelheden buskruit, patronen, kogels en dergelijke voorwerpen gevonden werden. Van regeringswege wordt verklaard, dat de gearresteerden behooren tot de geheime genootschappen, en dat de zedigheden sedert eenigen tijd onderrigt zijn geweest, dat eenige tot de gearresteerden behoorende personen gelijke heden veelvuldige bijeenkomsten hadden en zich in 't geheim bezig hielden met het vervaardigen van buskruit, kogels en patronen. De gearresteerden beliep gisteren namiddag elf, doch in den afloop van nacht zijn de huiszoekingen en arrestatiën voortgezet, zoodat, naar men zegt, heden morgen het aantal der gevangenen tot 36 was aangegroeid. Het zeggen is, doch met eenige zekerheid is hiervan niets bekend, dat er weder een revolutionaire aanslag gesmeed was, welke in den nacht van 4 op 5 november zou hebben moeten uitbreken, en in de eerste plaats de overgaping van de prefectuur van politie, van de hotels der ministers en van de Tuilerien ten doel zou gehad hebben.

Parijs, 1 nov. Gedurende gisteren en heden heeft de politie onafgebroken nasporingen wegens het nieuwe komplot bewerkstelligd. Verscheidene personen, die daags te voren waren gearresteerd, zijn wederom in vrijheid gesteld. Men is overtuigd, dat de zaak, in den beginne als zeer zwaarwichtig voorgesteld, voor het wezenlijke van weinig beteekenis is; evenwel zal daardoor het getal der beschuldigten, die wegens de zaak van 12 mei voor het hof moeten verschijnen, nog vermeerderd worden.

— Het dagblad *la Presse* berigt, dat de Fransche regering besloten is, tot de erkenning van Nieuw-Zeeland, als onafhankelijken staat, over te gaan.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 2 nov. Z. M. heeft aan twee en vijftig stedelijke en gemeentelijke besturen in de provincie Overyijssel autorisatie verleend tot het heffen eener plaatselijke belasting op het buitenlandsch gedistilleerd en de buitenlandse liqueuren, en zulks op den voet, tot het bedrag en onder zoodanige bepalingen omtrent de teruggave van belasting bij uitvoer, als door Z. M. bij een tarief is vastgesteld.

's Gravenhage, 1 nov. Heden hebben de afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (s. s.) het onderzoek nepens de ahangige financiële wetsontwerpen voortgezet en zullen morgen daarmede voortgaan.

Reeds is in de afdelingen het onderzoek afgelopen oyer de outwerpen van wet, houdende bepaling tegen het aan de ambtenaren van het openbaar ministerie toekennen van aandelen in geldboeten, uitgesproken in regiszaken, met wibersverzekering zij belast zijn geweest, dat, houdende aanwijzing der gefallen, waakin de certificaten van voldoening aan de nationale miltie niet meer zullen worden gevorderd; en dat, houdende bepaling van den duur der verantwoordelijkheid van de bewaarders van de hypotheeken en het kadaster en der scheepsbewijzen, en magtiging tot vaststelling van een tarief van deszelfs salarissen.

's Gravenhage, 2 nov. Hier staan de zaken treurig. — De Staten-Generaal (s. s.) hebben, zoo als te verwachten was, verklaard, dat grondwettig de grondwet moest worden veranderd; dat is een antwoord, meer aan den heer *A. Donker Curtius*, dan aan den koning. Zij hebben gezegd: wij zitten hier en willen er blijven, wettig of niet; verstaat het wel, gij die meenen mogt dat wij onbevoegd zijn, wij zullen het niet eens onderzoeken; beter dan het regt is het bezit. — Evenmip als nu die Staten-Generaal zich zelve afvallen, zullen de staten der provinciën het doen. — Al kregen de 55, zoo als de heer *Donker Curtius* ze noemt, het in hun hoofd, het staten-toestel te dooden en andere verkiezingen te maken. — waar, aan misschien wel 5 van de 55 een oogenblik hebben gedacht, — dan zullen de staten wel een dubbeldtal zenden, hetwelk zal zeggen: niet alzo. Doch, bekommer er u niet over, zoo ver zal het niet eens komen. — Met het budget en de leening staat het ook opperbest; er is bij de kamer ingekomen eene verzegelde memorie; die memorie, heeft men gezegd, ontweekt alles; de zaken in de Ontz. het te kort; de toekomst vol van heerlijke vooruitzichten; — salangij die memorie heft gelezen, dan zult gij alle 55 zeggen: ja en amen; maar eene candidie, de memorie blijft geheim; die ze leest, zal het bewaren als een geheim; hij zal geen woord zeggen, en zoren van hetgeen hij heeft gelezen, want als hij het deed, dan zouden de Engelschen het weten, en dat zoude schrikkelijk zijn. — Met de nieuwwetsche openbaarheid in de financiën zijn drie vierde der leden zeer in hunnen schik; die drie vierde zullen dus niet discuten en het andere vierde zal in de lucht schermen. — Het geheim; dat is het ware; ook wordt ten sterkste aanbevolen, om bij de herziening der grondwet de deuren der kamer te sluiten of wel het spraakvermogen aan de leden te benemen. — Er zijn er, — maar dat zijn revolutionairen, — die zeggen: achtervolgens is meer nitgegeven dan was toegestaan, en dat bedraagt 56 millioenen; dat is vertoerd, dat heeft iemand geleend aan het gouvernement, dat niet leenen mag zonder toestemming der Staten-Generaal, dus aan eenen onbevoegde, aan eenen minderjarige, dat raakt ons niet. Anderen zeggen: als er iemand verantwoordelijk in Nederland is; dan is die voor de vertoerde 56 millioenen, welke niet waren toegestaan; aansprakelijk; maar dat alles zijn woorden in den wind; het is immers zulk een rare tijd geweest; wie konde alles aan die kamers vragen? Daarbij hare bevoegdheid wordt betwist, welnu laat ze dan zijn mitk voor het verleden en iets voor de toekomst, dat klinkt toch even zoo goed als omgekeerd. — Intusschen raken de 55 onder al dat gebabbel soms in den drang; het is nog al aardig, zegt de een, alle jaar zoo veel leenen, om een budget te maken, dat geen budget was; kijk eens, zegt een ander, ze vonden alles zoo duur, ze konden het maar eventjes van hant hart krijgen; om het toe te slaan, als een cent meer was gearraagd, ze zouden hant hart krijgen; en nu de aankomst van den nieuwen, de staat zit er misschien nog in — nu is er het eens jaar door het ander, zou wat zeven millioenen meer vertoerd, dan was toegestaan; maar waartoe dan al die praatjes alle jaar, en die geprangde gewetens, en een budget, en eene rekenkamer? De 55 zullen er zich intusschen gemakkelijk over troosten, daar zulke babbelaars geen begrip toegenaamd van staatkunde hebben; en als ik boven zeide, dat de zaken treurig stonden, dan is het, omdat zij, die betalen, thans bijna zoo hoog het woord durven voeren, als zij die betaald worden! Het is gruwelijk zoo zonder zending, dat is zonder tractement, over alles mede te praten. — *O tempora, o mores.*

's Gravenhage, 3 nov. Gisteren en heden is er bij Z. Exe. den minister van koloniën, baron van den Bosch, een groot diner gehouden, waarop, onder anderen, de leden van de Staten-Generaal genoodigd geweest zijn.

Heden hebben de afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich wederom bezig gehouden met het onderzoek der begrootings- en financiële wetten.

Groningen, 31 oct. De terechtzitting van het provinciaal gerechtshof, alhier, leverde 11. maandag het droevig schouwspel op van de schroomelijke gevolgen, welke de dronkenschap kan na zich slepen. Pieter Jans Mulder, boeren-arbeider, een jongeling van ruim 19 jaren, stond voor hetzelve terecht, beschuldigd van vrijwilligen manslag. (Homicide volontaire.)

De daadzaken waren kortelijk deze: In den avond van den 6den juli jl., ter gelegenheid van een' boeldag, ten huize van zekeren Bonnema te Nhis, gemeente Marum, werd, zoo als dikwijls de gewoonte is op boeldagen in deze provincie, vrij jone of gesthorcken.

Onder de aanwezigen bevond zich ook de beschuldigde, die overigens, volgens de eenstemmige verklaringen der getuigen, bekend staat als een zedig, stil jong mensch, en van een onbesproken gedrag, die zich niet alleen nimmer aan misbruik van sterken drak schuldig gemaakt, maar ook dien bijna nooit gebruikt had. Deze jongeling, zijns ondanks misschien, door weinig drak, hem kosteloos aangeboden, beschonken geworden zijnde, geraakte al spoedig in twist met eenen der aanwezige jonge lieden, met name Pieter Keijerts Keen, met wien hij nooit te voren enig verschil had gehad, en zulks zonder aanleidende oorzaak, kort na het ontstaan van dezen twist, rukte hij een eiken stok, welke aan een vorder was vastgehecht, los, en liep daarmede in de menigte op; en toen hem een ander der aanwezigen, met name Willem Jans Hazenberg, oud 26 jaren, vroeg: »Wat wilt gij met dien stok? Gij wilt ons daarmede niet slaan? Smijt hem weg!» begreep hij onmiddellijk met den reeds opgeheven stok dien jongeling zoo hevig op het hoofd, dat deze bedwemd ter neder viel, doch kort daarna weder opstond, den dader aangreep, hem op den grond wierp, en met zijne knie op de borst drukte, hetgeen hij herhaalde. Men bracht den dader kort daarna, in een' staat van volkomen dronkenschap, naar het huis zijns meesters, alwaar hij door zijn gedrag toonde, dat hij niets wist van hetgeen er met hem omging, noch van hetgeen er was voor gevallen.

Den volgenden morgen tegen 5½ ure vernamen de huisgenooten van den door den beschuldigde geslagen Hazenberg, (die den avond te voren, na vooraf nog een' borrel te hebben gedronken, oogenschijnlijk wel te huis was gekomen, en met zijne huisgenooten, schoon weinig, had gegeten en gedronken; doch tevens over hoofdpijn geklaagd, welke door braking werd gevolgd,) een roggelend geluid. Zijn bed naderende, vonden zij hem aldaar in eenen geheel bewusteloozen toestand. Er werd terstond geneeskundige hulp ingeroepen, doch dezelve werd nutteloos aangewend, daar de lijder dien morgen ten 10 ure reeds overleed.

Heden heeft het hof in deze zaak, die, zoowel uit een medico-legal als uit een juridiek oogpunt, als hoogst belangrijk mag worden beschouwd, uitspraak gedaan, en den beschuldigde schuldig verklaard, aan vrijwilligen manslag, en hem te dier zake veroordeeld tot de straf van het zwaaijen met het zwaard over het hoofd, uit te voeren op een scharot, met alle de formaliteiten bij de onthoofding gebruikelijk, zijnde geknielt en geblinddoekt; voorts tot een confinement in een ras- of inrichting, voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, en in de kosten, ten behoeve van den staat.

Moge toch dit voorval wederom leeren, waartoe het onmatig gebruik van sterken drank zelfs den onschuldigen, denzamen mensch kan brengen, en mogen vooral de bewoners ten platten lande, bij het houden der boeldagen, zich dit voorbeeld voor oogen stellen, en, althans van hunne zijde, alle aanleiding tot zulke schrikkelijke voorvallen weren!

Ten einde in de vakante predikants-plaats alhier te voorzien, heeft de breede kerkenraad der Nederduitsche hervormde gemeente, uit een vroeger twaalf- en zestal, gisteren, op het drietal gebragt: D. A. Rutgers van der Loeff, te Noordbroek; J. Sikkens Boelens te Nijmegen, en A. C. van Eldik Thiemé te Waddingsveen. Aanstaaenden Woensdag zal de beroeping geschieden.

BOEKENVERKOPING

2 Nov. 1839, des avonds.

Certificaten werkelijke schuld 2½ pCt. 51; Oostindische leening 5 pCt. 95½ fix op primo dec.

3 Nov. 1839, 4½ uur.

Certificaten werkelijke schuld 2½ pCt. 51; Kansbiljetten 24; Handelmatschappij 186; Oostindische leening 5 pCt. 96, 95½; Ardoina a 85 pond 5 pCt. 27.

Letternieuws.

Gedachten over de wijziging onzer grondwet, door een lid der Staten-Generaal, (de heer CORVER HOOF) aan zijne medeleden aangeboden. s Gravenhage en Amsterdam, Gebr. VAN CLEEF; 1839. 66 bl.

Het ware te wenschen, — dachten wij, na de lezing van dit boekje, — het ware te wenschen voor de voorstanders van hervormingen in ons staatsbe-

stuur, dat de meeste leden der volgens het kiesstelsel van 1815 zamengestelde Staten-Generaal dergelijke boekjes uitgaven. Meer toch dan alle artikelen der oppositie-bladen, zouden zoodanige geschriften waarschijnlijk aan het publiek de oogen openen omtrent de bekwaamheden van de meesten dergenen, die door onze gefitreeerde verkiezingen in de kamer gerakel. Er is dikwijls gevraagd: Zouden de keuzen, op een andere wijze uitgebragt, betere uitkomsten leveren? eene wijze van argumentatie die niets afdoet, want die men overal bezigen kan. Uw kiezermaker versnijdt uw kleederen; neem een ander. Zal die betere kleederen maken? Uwe koninkrijk verbrandt uw eten; zend ze weg. Zal ik een betere krijgen? Prinsjesvaderening; welke nogtans die der meeste gekerkte Oost-Indië anders is.

Hier heeft men nu een geschrift voor zich, van eenen volksrechtgevoeliger, door de zoo geroemde trapswijze verkiezingen in de kamer gebragt. Hier kan men dus uit den stijl den man en uit den gebozenen de geschiktheid der kiezers leeren kennen. Het geldt hier niet bloot een wetenschappelijk geschrift; het geldt hier vooral geene personele zaak; het geldt hier de geschiktheid van den vertegenwoordiger, en de geschiktheid van het kiesstelsel hetwelk hem koos en herkooz. Immers, bekeert men een speekwoord waarheid, zoo zal het wel zijn: Aan de vruchten kent men den boom.

Welke vrucht hebben ons nu in den heer CORVER HOOF de Staten-Generaal Holland geleverd? Dit is hier de vraag, en om dat hier de vraag is, en omdat thans de geschiktheid der provinciale staten tot de staatszaken een eerste staatsvraag oplevert, daarom kan men aan de bestrijders van het bestaande stelsel de bevoegdheid niet betwisten om het boekje van den vertegenwoordiger aan eenen strengen toets te onderwerpen, gelijk zij reeds meermalen de woorden en handelingen der provinciale staten en hare deputeerden eenen strengen toets deden ondergaan: geestzinnig, persoonlijk, wrök of uit last van schimpen, gelijk sommigen onbevooroordeelden zelfs wel eens dachten, maar uit stelselmatigheid, om aan de toegen, dat de bestaande staatsinstellingen gebrekkig zijn, en menigerust tot andere kan overgaan; ja, dat de natie gerechtigd is om te verlangen dat men het doe.

Ware het onderhavige boekje niet geschreven door een lid der kamer, overeenkomstig het kiesstelsel van 1815 gekozen, wij zouden het dadelijk na de lezing van het onlogische voorberigt hebben ter zijde gelegd en er geen verderen tijd aan hebben besteed; doch, die gebrekkige logica, die verwarde stijl (waarvan wij voldoende proeven zullen aanvoeren) mogten niet onopgemerkt voorbijgaan in den gekozen, wiens ongeschiktheid als staatsman tegen de kiesgeschiktheid zijner kiezers pleit.

Zie hier derhalve al dadelijk uit het voorberigt een staaltje van de logica des heeren CORVER HOOF:

»Ik had mij voorgaumen, den hoofdinhoud van dit verloop, bij wijze van circulaire, aan alle de leden van de Staten-Generaal, zonder naamtekening te doen toekomen, ten einde onbevooroordeeld door elk hunner te worden gelezen. Bij de bewaeking is het echter zoo uitgebragt geworden, dat ik de drukkers te baat heb moeten nemen, wilde ik het vroegtijdig genoeg ter hunner kennis brengen, om eesig mit daarvan te verwachten»

Hier rijst vooreerst de vraag: wilde de heer CORVER HOOF die circulaire dan laten schrijven? ten getale van 70 a 80 exemplaren, het gevorderde getal indien hij zijn verloop »aan alle de leden van de Staten-Generaal» wilde doen toekomen. Indien dit zijn voornemen was, was het een wonderlijk voornemen, want men kan 70 a 80 exemplaren veel goedkoper laten drukken dan laten schrijven, terwijl daarbij niet elk afschrift maar slechts een paar proeven door den steller behoeven te worden nagezien, en het gedrukte beter geschikt is voor de lezing dan het geschrevene.

Doch deze vraag nog daargelaten, gesteld dat de heer CORVER HOOF zijn verloop eerst schriftelijk had willen voordragen, en daarna, uit hoofde der uitgebreidheid, besloot de drukkers te baat te nemen, dan kon Z. Ed. dit zeer goed doen, zonder daarom publiciteit aan zijne gedachten te geven. En echter laat hij op zijne hierboven aangehaalde woorden onmiddellijk volgen:

»Mij, eenmaal veroorz vindende publiciteit aan deze mijne gedachten te geven, acht ik het ook pligt mij te noemen, ten einde mij niet aan de verantwoordelijkheid te onttrekken, welke een ieder op zich neemt, die zich aan het oordeel van het publiek blootstelt.»

Is dat nu redeneren? Kon de heer CORVER HOOF zijn verloop niet ten getale van 70 a 80 exemplaren doen drukken, en het aan alle de leden van de Staten-Generaal, zonder naamtekening, doen toekomen, »ten einde onbevooroordeeld door elk hunner te worden gelezen?»

»Waarom kan niet een boekje even goed als een circulaire zonder naamtekening worden rondgedeeld?»

»Wat doet de uitbreiding van een verloop tot de onderteekening?»

»Waarom behoef en publiciteit te worden gegeven aan iets dat men laat drukken?»

En hoe kan de uitgebreidheid van het verloop den schrijver afbrengen van zijn voornemen, om het zonder naamtekening aan de leden te doen toekomen, »ten einde onbevooroordeeld door elk hunner te worden gelezen?»

Wat beteekent het eindelijk; dat de heer CORVER HOOFD het pligt acht zich te noemen, »ten einde» — gelijk hij zegt — »mij niet aan de verantwoordelijkheid te onttrekken, welke een ieder op zich neemt, die zich aan het oordeel van het publiek blootstelt?»

Men stelt zich niet bloot aan het oordeel des publieks, tenzij men zich noemt; en in het onderhavige boekje is het niet de heer CORVER HOOFD die (naar de bedoeling des schrijvers) aan het oordeel des publieks werd onderworpen, maar eenige gedachten over de wijziging der grondwet. Dit het oogpunt des schrijvers beschouwd, kwam het aan op de hoedanigheid der gedachten, niet op die van den schrijver. Hoe kon het dus niet op eens pligt geworden zijn zich te noemen, nadat men eenige regels vroeger gezegd had: zijn verloop zonder naamteekening te hebben willen zondigende, ten einde onbevooroordeeld gelezen te worden?

Al deze vragen, die zich dadelijk bij eene min of meer oplettende lezing moeten voordoen, schijnen volstrekt niet bij den heer CORVER HOOFD te zijn opgekomen, toen hij besloot zich aan het oordeel des publieks bloot te stellen, en het voorberigt schreef, hetwelk wij letterlijk en in deszelfs oorspronkelijk wettigheid, en hetwelk wij zoo vrij geweest zijn te ontleden, om iedereen te laten oordeelen over de logica des heeren CORVER HOOFD. Reeds daaruit zou men met genoegzamen grond kunnen afleiden, wat er te verwachten is van een staatsman die zoo redeneert. In een volgend nummer denken wij nog eenige proeven mede te deelen, waardoor men dan levens de staatkundige denkbeelden van den edelen heer vader zal leeren kennen.

Correspondentie.

Enige onzer lezers hebben gevraagd naar de beteekenis der letters s. s. in de *Arnhemse Courant* meermalen voorkomende achter het woord Staten-Generaal. Die letters betekenen, *servatis servandis*. De *Arnhemse Courant* kan namelijk slechts Staten-Generaal, overeenkomstig de grondwet of eene nieuwe constitutie zamengesteld, erkennen. De bevoegdheid van eene Tweede Kamer uit 55 leden bestaande, kan zij, volgens de grondwet van 1815, niet aanzien.

Waterhoogte te Arnhem

Den 3 Nov. O El 9 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 0 D.
Den 4 Nov. O El 9 Palm 2 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 3 D.

Advertentien.

§ In het Zwijnshoofd, te Arnhem, op Maandag den 18den November 1839, des ayonds ten zes ure, ten overstaan van de Notarissen VAN ECK en TAAIJ,

OPENBARE VEILING BIJ INZET, VAN:

1. Een geheel van steen opgebouwd WIND-PELMOLEN hecht, en zeer goed onderhouden, met eene daarbijstaande KNECHTS-WONING, Letter A. No. 312, Kadaster Sectie O. N. 943, 943^b, 944 en 945, gelegen te Arnhem, op den voormaligen St. Ensebijs Vial.

De Molen dadelijk na den toelag, en de Knechtswoning met den 1° Februarij 1840 te aanvaarden.

2. Een HUIS en ERF, binnen Arnhem, in de Torensteeg, Letter A, N. 91, Kadaster Sectie O. N. 831, van achteren uitgang hebbende op de Klokkenplaats; te aanvaarden 1° Mei 1840.

3. Een HUIS en ERF, belend aan het voorafgaande, staande op de Klokkenplaats, Letter A N. 98, Kadaster Sectie O. N. 831, en te aanvaarden 1° Mei 1840.

4. Een HUIS en ERF aldaar, Letter A, No 99 en 100, Kadaster Sectie O. N. 833 en 834, bevattende twee WONINGEN; te aanvaarden 1° Mei 1840.

5. Een STAL, in de Torensteeg, belend aan het laatstgemeld Erf, Letter A, N. 101, Kadaster Sectie O. N. 832; te aanvaarden 1° April 1840.

In massa zullen geveild worden de percelen twee met drie, en vier met vijf.

Informantien omtrent de voorwaarden van de veiling, en de weete den inzet voorafgaande, te behouden bij de bovengenoemde Notarissen.

De Notaris W. D. VAN ROEGGEN, te Wijchen, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. R. SCHEERS VAN HAREN-CARSPPEL, advocaat te Nijmegen, op Vrijdag den 22sten November 1839, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Heer H. VAN K. O. O. L. H. K te Winssen, in het openbaar, op hoogen doen inzetten, om nader, anaal te worden verkocht:

Eenen BOUWHOF, den kleinen Hanneman genaamd, bestaande in HUIS, SCHUUR, twee KORENBERGEN, BAKHUIS, VARKENS-KOT en PUT, voorts TUIN en MOESLAND, BOOMGAARDEN, BOUW- en WILANDEN, alles aan elkander onder Winssen gelegen, te zamen groot 19 Bun-

ders, 63 Roeden en 30 Ellen; en wel in perceelen en massa's, zoo als bij Bijletten in het breede is omschreven.

De Voorwaarden van Verkoop zullen 8 dagen vóór den Inzet ten Kantore van genoemden Notaris te Wijchen en ten kantore van Mr. R. SCHEERS VAN HAREN-CARSPPEL te Nijmegen ter lezing liggen.

§ De Ondergeteekende geeft zijne geëerden Begunstigers bij deze te kennen, dat hij overgenomen heeft het zoo zeer gunstig bekende Magazijn van den heer HOLT KAMP FORTUJN en ruim voorzien is, alsmede in staat is te kunnen laten vervaardigen alle soorten van RUSSESCHE en AMERIKAANSCHE PELLETTERIJEN; voor Heeren STAAT-SIE- en RIJPELZEN, moderne MANTELS, POLONAIZEN, HUIS-, KAMER en GEZONDHEIDSPELZEN; DAMES BOAS, MOFFEN, COLLIERS, GARNITUREN voor MANTILLES en MANTELS, naar de nieuwste daarvan ontvangene Modellen, alsmede LINDAAR- en MAGENTOKS; alle tot zeer billijk gestelde prijzen.

H. GERRITZEN, GIL. Turfstraat No. 48 te Arnhem.

MAGAZIJN VAN MOEDER

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zij de Nieuwste Modellen voor HOEDEN en MUTSEN, MANTELS, etc. uit Parijs ontvangen heeft, alsmede een uilmuntend Assortiment der Nieuwste Stoffen voor DAMES-KLEEDEREN, MANTELS en meer der nieuwst uitgekomene Artikelen.

H. BENJAMINS, Geb. CALIS.

§ De Ondergeteekende heeft de eer den ingezetenen van Arnhem en deszelfs Omstreken te berigten, dat hij heden zijn BOEK- en PAPIER-WINKEL geopend heeft, en dat dezelve voorzien is van alles wat tot eene nette en soothede behoeft is.

Hij berigt tevens aan alle bezitters van Fransche lectuur, dat hij eene BIBLIOTHEEK heeft aangelegd, voorzien van de nieuwste en meest gezochte ROMANS en MEMOIRES, waarvan de Catalogus bereids is rondgezonden en in de Societeiten en Koffijhuizen aanwezig is.

Hij beveelt zich en zijne onderneming ten sterkste aan in het vertrouwen en de gunst zijner geëerde Stadgenooten, en belooft eene spoedige en nauwkeurige bediening.

Arnhem, den 4den November 1839.

G. VAN ELDIK THIEME, Bakkerstraat N. 115.

VILLE D'ARNHEM. Théâtre Français.

Avec permission et sous la protection de M. M. le Bourgeois et Welhouders.

Les Artistes, sous la Direction de Mr. ALEXANDRE, auront l'honneur de donner,

Mercrèdi 6 Novembre 1839,

N. 3. DE L'ABONNEMENT.

La première représentation de:

LA POUPEE,

OU

L'APPRENTI DIPLOMATE.

Vaudeville en un acte, par M. de la Roche et Pournier.

Suivie de

L'HERITIERE (demandée),

Comédie Vaudeville en un acte, par Mr. Scribe.

Le spectacle sera terminé par

UN BAL DU GRAND MONDE,

Vaudeville en un acte, par Mr. Carmouche.

On commencera à 6 heures précises.

AVIS: Mr. Alexandre, jaloux de complaire, autant qu'il lui est possible, à M. M. les abonnés et amateurs du Théâtre Français, a l'honneur de les prévenir, qu'à compter du présent mois de Novembre, les représentations commenceront à 6 heures précises, pour finir avant dix heures. L'orchestre sera éclairé en bougies, pour éviter surtout aux personnes placées en avant une odeur désagréable. D'après les changemens, qui vont être faits à la Salle, Mr. Alexandre est heureux de pouvoir annoncer à M. M. les abonnés, que les Dames seront toujours sûres d'être placées confortablement.